

2018. május 10. Csütörtök Ármin, Pálma  17 °C Közepesen felhősKeresés 


**cultura**  
A KULTURÁLIS MAGAZIN



Álnéven alkotó  
híres írók



"Mindenségem  
Drága: ma ünnep  
van"



Aktuális

Kultúra

Psziché

Szubkultúra

Gasztro

Kultúra+

Blog

## Az "egyszemélyes expedíció" a kannibálok földjén

Szerző: Cultura-MTI / 2016. január 5. kedd / Kultúra+, Utazás



**Zoológiával, entomológiával (rovartannal) és néprajzkutatással is foglalkozott, emellett szenvedélyes fotográfus is volt Bíró Lajos néprajz- és rovarkutató, aki "egyszemélyes expedíciója" során 120 éve, 1896. január 1-jén szállt partra Új-Guineában.**

A kor pozitívista tudományos szemlélete képletesen vagy valóságosan "gombostűre tűzve" kívánta szemlélni a világot, azonban Bíró Lajos a pápua törzsek között élve megtanulta megérteni a helyi társadalmakat.

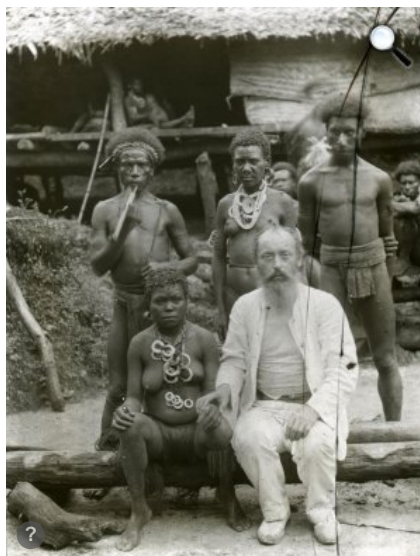
**Bíró Lajos** 1856. augusztus 29-én született a Szilágy megyei Tasnádon. Új-Guineába tartó expedíciójának kezdetekor Bíró Lajos negyvenéves volt. Mérnöknek készült, szegénysége miatt azonban csak a református teológiát végezhette el egyházi ösztöndíjjal. Egy ideig tanított, de egyre inkább a természettudomány érdekelte: 1880-tól hat évig a Rovartani Állomáson dolgozott, majd beiratkozott a pesti egyetem bölcsészkarára, gyűjtőutakat tett, és az Állattárban dolgozott. A régóta álmódott egzotikus útra az Új-Guineában kutató Fenichel Sámuel halála után nyílt lehetősége, amikor önként ajánlkozott, hogy folytassa a megkezdett munkát. A költségek előteremtése érdekében a Nemzeti Múzeum ezer forintért megvette Bíró 20 ezres rovargyűjteményét, és azt is megígérték, hogy hazaküldött anyagaiért is fizetnek.

A rovarkutató Bíró Lajos végül 1896 és 1902 között végzett természetrajzi és etnográfiai gyűjtést a mai Új-Guinea területén a Magyar Nemzeti Múzeum megbízásából; a múzeum 5519 pontos és részletes adatokkal ellátott néprajzi tárgyat őriz a magyar kutató gyűjtéséből.

Az "egyszemélyes expedíció" vasúton utazott Genovába, majd hajón Szingapúrig, onnan egy kis gőzhajón 1896. január 1-jén érkezett meg az Új-Guinea északi részén 1884-ben alapított német gyarmat kikötőjébe, Friedrich-Wilhelmshafenbe (ma: Madang). Fél évig itt végzett zoológiai gyűjtést, hogy anyaga hazajuttatásával mielőbb pénzhez jusson. Bíró Magyarországon sosem nősült meg, de egy magyar orvos tanácsára elvett egy pápua nőt, de a matriarchális rendszerben minden új kutatási körzetében új feleséget kellett szereznie, így amikor új területre költözött, a feleségét nem vihette magával a helyi szokások miatt, és nemsokára három helyen három pápua felesége és egyben segítője volt. Első feleségét Szaghánnak hívták, a második Marapua, míg harmadik felesége Mászisz volt. Bíró mindig a helyi szokások szerint élt. Házassági kísérleteiről így ír feljegyzéseiben:

*„Természetvizsgáló volnék, vagy mi, tehát velejár, hogy a természetben a legkülönbélebb kísérleteket végezzem. A tudomány nem számítja ugyan a házasságot a természetrajz körébe, de jöhet még olyan felfogás is majdan.”*

Később 600 kilométert tett meg a nagy sziget északi partjai mentén egy német utazóval. Berlinhafen (ma Aitape) környékén már főleg néprajzzal foglalkozott, kutatásai eredményeképpen 542 tárgyat és fotót



## Kiadói körkép 2017

### "A Helikon régi, patinás kiadó"



**"A Helikon régi, patinás kiadó"**  
**"Klassz csapat ez a Manó/Menő"**  
**"Nagy a verseny a jó címekért"**  
**"Szívesen soroljuk, amire igazán büszkék vagyunk"**  
**"Eredményes, sikerlistás, díjakkal teli"**  
**"Nagyon sokféle siker van"**  
**"Szeretnék hazabeszélni"**  
**"Egyértelműen sikeres"**  
**"Embernek és emberségesnek kell maradni"**

## Galéria






EURO-2016



A Boys' Fire az A38 Hajón

## Időjárás

Budapest		
<b>Ma</b>  15 °C / 26 °C Gyengén felhős	<b>Jelenleg</b>  17 °C Közepesen felhős	<b>Holnap</b>  16 °C / 27 °C Gyengén felhős

köpönyeg.hu

Hirdetés

## Idézet

küldött haza. "Ember és ember között kisebb a különbség, mint a hasonlóság" – állapította meg.

Ezután tervszerűen átkutatta a bázisul szolgáló Astrolabe-öböl környékét, eljutott a közeli hegységek völgyeibe és a szigetekre is. Bár sok baja volt a nedvességgel és a hangyákkal, több ezer állatot preparált, és mintegy 800 értékes néprajzi tárgyat szerzett. A malária és a megerőltető terepmunka aláásta egészségét, ezért Jávára ment pihenni, majd szingapúri és Kuala Lumpur-i könyvtárakban és múzeumokban kutatót. 1898-ban tért vissza Új-Guineába, és a Madangtól délre eső Huon-öböl táján látott munkához, bár tevékenységét anyagi nehézségek és a helyi német hatóságok zaklatásai is nehezítették.



Megkereste és rendbe hozta Fenichel sírját a félreeső Stephansortban, a Huon-félsziget belsejében fekvő hegyvidéken olyan kőkorszaki törzsekhez is eljutott, amelyek életét első európaiként tanulmányozhatta. Érdeklődése nemcsak a tárgyakra, hanem a bennszülöttek életére is kiterjedt, lejegyezte szokásaikat, táncaikat és zenéjüket. Mivel naplót nem vezetett, tartózkodási helyszíneit csak levelei és gyűjtőcédulái alapján lehet meghatározni. A pápuák korábban aktívan gyakorolták a rituális emberevést, a rivális törzsekkel folytatott harcok során az elfogott ellenségeket elfogyasztották. Mára azonban szinte teljesen megszűnt a kannibalizmus.

Anyagait 1899-ben küldte haza, majd visszatért az Astrolabe-öbölbe. A maláriából a híres bakteriológus, Robert Koch gyógyította ki 1900 januárjában. Az év májusában Kochhal és a német kormányzóval hajón körüljárta Új-Mecklenburg (ma Új-Írország) szigetét, ottani partraszállásait is gyűjtésre használta fel. Augusztusban egy dán kereskedő meghívására Új-Pomerániáról (ma Új-Britannia) az északra fekvő Vitu- vagy French-szigetekre utazott, de ott nem sikerült jelentős anyagot szereznie.

Romló egészsége miatt ezután Ausztráliába ment, felkereste a Kék-hegységet, és állattani gyűjtéseket végzett. Az év végén visszatért Új-Guineába, a szigettől 1901. december 21-én vett végleg búcsút. Nyolc hónap alatt ért haza, útját Jáván, Szingapúrban, Ceylonban (Sri Lankán) és Indiában is megszakította, majd Maszkaton és Adenen át, csaknem hét év távollét után, 1902. augusztus 27-én érkezett haza.

Bíró Lajos hatalmas anyaggal gazdagította a zoológiát és az akkoriban kibontakozó etnografiát. Több mint 200 ezer darabra rúgó állattani gyűjtését máig sem dolgozták fel egészen, jóllehet száznál több dolgozatot írtak belőle. Gyűjteménye alapján kétezer új állatfajt írtak le, ezek közül 150 viseli Bíró nevét, továbbá 18 állatnemtudományos neve is, mint például Biróia, Biróelle, Biróus, Birópteris. Néprajzi anyaga hatezer tárgyat tartalmaz, rengeteg fényképet is készített.

Bár idehaza díszes fogadásban részesült, áldozatos munkáját kevésbé méltányolták. A Nemzeti Múzeumban csak tiszteletbeli őrré nevezték ki, mert az álláshoz előírt diplomája hiányzott. 1926-ban a szegedi egyetem Győrffy István javaslatára tiszteletbeli doktornévé fogadta. Útjáról Hét év Új-Guineában, levelek két világrészről és Új-guineai utazásom emlékei című könyveiben számolt be. Később gyűjtött még Máltán, Tunéziában, Erdélyben, Törökországban, Krétán és Bulgáriában is. 1931. szeptember 2-án halt meg Budapesten.

Fotók: [Magyar Természettudományi Múzeum](#)



*Minden állat egyenlő, de egyes állatok egyenlőbbek a többinél.*

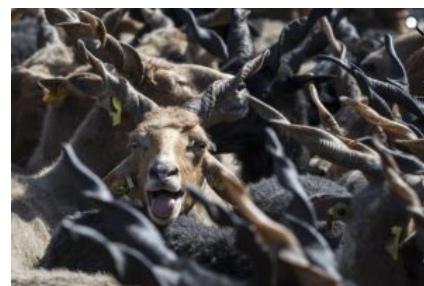
George Orwell

Új idézet

Hirdetés



Nap képe



Archív

ápr. 2018. május jún.

H	K	Sz	Cs	P	Sz	V
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

Ma történt

- A Mentők napja Magyarországon (131 éve)
- Madarak és fák napja (116 éve)
- Budapesten, a Royal szállóban megrendezték az első filmvetítést. (122 éve)
- Megszületett Lang Györgyi színésznő, énekesnő, a Pa-dő-dő egyik "gigászi" egyénisége. (61 éve)
- Megszületett Bono (Paul David Hewson), a U2 zenekar frontembere. (58 éve)
- Először mutatták be az Egressy Béni által megzenésített Szózatot. (175 éve)
- Franciaország és Poroszország megkötötte a Frankfurti békét. (147 éve)
- Berlinben megszületett Gustav Stresemann német politikus. (140 éve)
- Megszületett Németújvári gróf Batthyány Gyula festő, az első magyar miniszterelnök dédunokája. (131 éve)
- Megszületett Fred Astaire amerikai színész, szteptáncos. (119 éve)

ezenanapon.hu



 Ajánlom 59



Hozzászólás

0 hozzászólás

Rendezés:



Hozzászólás írása...

 Facebook Hozzászólások modul

A hozzászólások nem a szerkesztőség, hanem az olvasók véleményét tükrözik. A moderálási elvekbe ütköző hozzászólásokat figyelmeztetés nélkül törölhetjük.

### Olvastad már?

**A lángoló ellentmondás aszkétája**



**A szürreális világ uralkodik idén a Budapest Parkban**

